

Kneppers-Heijnert

Mevrouw **Kneppers-Heijnert** (VVD):

Ja, en dat is iets anders dan onderzoek naar beloningsniveau, voor- en nadelen en dergelijke. Het gaat om de kwaliteit van de wetgeving.

De heer **Kuiper** (ChristenUnie):

Precies, maar dat het daarover zou gaan, was al was al uitgesloten in het commissierapport.

Mevrouw **Kneppers-Heijnert** (VVD):

Ja, maar het is hier vanmiddag wel weer aan de orde geweest. Ik wil maar zeggen hoe blijkt dat dergelijke onderzoeken heel snel ...

De heer **Kuiper** (ChristenUnie):

Volgens mij komen we er het beste uit als we ons binnen het kader van het rapport van de commissie-Leijnse blijven bewegen. Daarbuiten krijgen we weer allerlei varianten. Ik denk dat we elkaar goed hebben begrepen.

De heer **Postema** (PvdA):

Ik hoor bij mevrouw Kneppers geen heel groot enthousiasme, maar tegelijkertijd een zekere berusting. Zij wil dat het gaat om een onderzoek en geen enquête, dat er aan kostenbeheersing wordt gedaan – zij heeft daar zelfs een bedrag bij genoemd – en dat er door de onderzoekscmissie een bronnenonderzoek wordt gehanteerd. Als dat alles daadwerkelijk het geval is, dus als de commissie zich aan het devies van kostenbeheersing houdt, een kostenonderzoek uitvoert en bronnenonderzoek als eerste stap in haar opdracht heeft, zal de VVD-fractie dan voor het voorstel stemmen?

Mevrouw **Kneppers-Heijnert** (VVD):

Wij kijken eerst naar het totaal en zullen dan onze beslissing nemen.

De **voorzitter**:

Het woord is aan mevrouw Klever, die haar maiden-speech zal houden.

Mevrouw **Klever** (PVV):

Voorzitter. Allereerst bedank ik de leden van de Tijdelijke commissie voorbereiding parlementair onderzoek privatisering/verzelfstandiging overheidsdiensten voor het uitstekende werk dat zij hebben verricht. De commissie stelt een parlementair onderzoek voor naar de besluitvorming over en de effecten van de privatisering van overheids-taken. In dit debat is de vraag aan de orde of de Kamer behoefte heeft aan dat voorgestelde onderzoek. Het antwoord op deze vraag is voor wat onze fractie betreft een volmondig nee. Nut en noodzaak van een parlementair onderzoek worden wat ons betreft onvoldoende gemotiveerd. Overigens is onze fractie hier ook principieel tegen.

Het is geen geheim dat de PVV-fractie niet enthousiast is over de gevolgen van de vele privatiseringen van de afgelopen jaren. Onze fractie deelt dan ook de constatering van het voormalig lid Schuurman dat er sprake is van onvrede onder burgers ten opzichte van de rijksoverheid, gerelateerd aan privatiseringen. Onze fractie is echter niet van mening dat er 0,5 mln. moet worden uitgegeven, simpelweg om te constateren wat iedere willekeurige burger zelf kan constateren en waarschijnlijk ook allang geconstateerd heeft. De tijdelijke commissie motiveert haar

voorstel voor een onderzoek als volgt: "De meerwaarde van het onderzoeksvoorstel van de commissie is evenwel gelegen in de reflectie op de parlementaire beraadslaging."

Wat ons betreft gaat de commissie hiermee in snel-treinvaart voorbij aan de in een eerder stadium ingebrachte bezwaren tegen een parlementair onderzoek. Een eerste bezwaar is dat er al veel onderzoek is gedaan naar de effecten van privatisering. Deze onderzoeken zijn, voor zover ons bekend, nooit onderwerp van debat geweest in de Eerste Kamer. Het is onduidelijk welke informatie de Kamer nu eigenlijk mist om in de toekomst betere beslissingen te kunnen nemen. Voordat je overgaat tot een parlementair onderzoek, zou je toch op zijn minst eerst een debat moeten houden op grond van de reeds wel beschikbare informatie, al dan niet voorafgegaan door een expertmeeting.

Een tweede bezwaar is dat nergens duidelijk wordt gemaakt waarom juist het middel van een parlementair onderzoek noodzakelijk is om aanvullende informatie te verzamelen. Volgens onze fractie zijn er voldoende minder zwaarwegende alternatieven beschikbaar om die aanvullende informatie te verzamelen.

Een derde bezwaar is dat de Eerste Kamer geen initiatiefrecht heeft. Als de Kamer van mening is dat er aanvullend onderzoek nodig is om de kwaliteit van wetgeving met betrekking tot privatisering te verbeteren, ligt het voor de hand om dat onderzoek door de Tweede Kamer uit te laten voeren. Het SER-advies waaraan in de stukken wordt gerefereerd, is overigens ook tot stand gekomen op verzoek van de Tweede Kamer.

Als argument voor een onderzoek wordt door de commissie genoemd dat er een parlementair onderzoek nodig is om te reflecteren op de parlementaire beraadslagingen. Dit argument kunnen wij niet plaatsen, zeker niet daar waar het gaat over de Kamer van reflectie. Als de Kamer van reflectie een parlementair onderzoek nodig heeft om te komen tot zelfreflectie, wordt het tijd voor een discussie over het nut van de Eerste Kamer.

Een tweede argument voor een onderzoek is dat de golf van privatiseringen de belangrijkste maatschappelijke ontwikkeling of het grootste maatschappelijke proces van de afgelopen jaren is. Daar is onze fractie het niet mee eens. Er zijn wel belangrijkere ontwikkelingen te noemen: massa-immigratie, Europa en de euro zijn wat willekeurige voorbeelden.

Een derde argument is dat we ons moeten afvragen of het politieke proces ten aanzien van deze materie voldoende zorgvuldig verloopt. Wij gaan ervan uit dat iedere fractie zichzelf met enige regelmaat deze vraag stelt, los van welk parlementair onderzoek dan ook. Zoals bekend, zijn veel privatiseringen echter een gevolg van beslissingen die door Europa zijn genomen. Denk hierbij aan de liberalisering van de energiemarkt en de postmarkt. Om de zorgvuldigheid van het politieke proces te onderzoeken, is een onderzoek naar alleen de besluitvorming binnen de Staten-Generaal dan ook onvoldoende.

Volgens onze fractie zijn er dus geen motieven voor een parlementair onderzoek, anders dan wellicht politieke motieven. Wat deze eventuele politieke motieven betreft geldt dat de PVV-fractie sowieso een kleinere rol van de Eerste Kamer voorstaat, met op termijn zelfs afschaffing. Wij vinden dat de Eerste Kamer er niet naar moet streven om het werk van de Tweede Kamer over te doen.

Samenvattend luidt onze conclusie dan ook: het gaat in de Eerste Kamer primair om de kwaliteit van wetgeving in

Klever

de zin van effectiviteit, uitvoerbaarheid en doelmatigheid. In het voorstel van de commissie wordt onvoldoende duidelijk gemaakt waarom juist een parlementair onderzoek noodzakelijk is om die kwaliteit te bevorderen. Naar onze mening worden er ten eerste een aantal stappen overgeslagen. Ten tweede zijn er voldoende betere alternatieven voorhanden. Ten derde is de PVV principieel tegen een grotere rol van de Eerste Kamer en dus tegen ieder parlementair onderzoek door deze Kamer.

De voorzitter:

Mevrouw Klever, ik wens u geluk met uw maidenspeech, behalve natuurlijk met het onderdeel waarin u spreekt over het afschaffen van deze Kamer. Het is niet alleen uw eerste bijdrage in deze Kamer maar zelfs uw eerste optreden in een volksvertegenwoordiging. De politiek is een van de weinige metiers in onze samenleving die toegankelijk is voor mensen uit alle beroepsgroepen en geleidingen van onze samenleving. Uw maatschappelijke ervaring ligt in de financiële wereld, met name op het terrein van vermogensbeheer en corporate finance. Als econome van huis uit hebt u ook managementervaring opgedaan in Zuid-Amerika, waar u in de jaren negentig werkte voor een dochterbedrijf van de Koninklijke Nedlloyd Groep. In het debat van vandaag hebt u zich verdiept in een belangrijk thema van de Nederlandse economische en sociale ordening. Een onderwerp dat u goed ligt, begrijp ik. Ik wens u heel veel succes met uw verdere werkzaamheden als lid van de Eerste Kamer, voor zover die nog bestaat.

Wij zijn aan het einde gekomen van deze termijn. Is er op dit moment behoefte aan een tweede termijn? Ik zal in ieder geval aan het einde van het debat voorstellen om de besluitvorming over dit onderwerp over veertien dagen, op 27 september, te laten plaatsvinden. Dat lijkt mij nuttig, omdat de fracties dan de gelegenheid hebben om nog met elkaar in beraad te gaan. Ik constateer dat de heren Kox, Van Boxtel en Kuiper behoefte hebben aan een tweede termijn.

Ik geef de leden nu eerst de gelegenheid tot het feliciteren van alle leden die hun maidenspeech hielden.

De vergadering wordt van 16.05 uur tot 16.20 uur geschorst.

De voorzitter:

Ik vraag de leden om het zo mogelijk kort te houden en niet te herhalen wat in eerste termijn aan de orde is geweest. De nieuwe leden van de Kamer wijs ik erop dat het niet noodzakelijk is om deel te nemen aan een tweede termijn. Alleen degenen die behoefte hebben aan een tweede termijn, verzoek ik het woord te voeren.

Dan is nu het woord aan de heer Kuiper.

□

De heer Kuiper (ChristenUnie):

Voorzitter. Terugkijkend op het debat in eerste termijn, denk ik dat er in deze Kamer een grote mate van overeenstemming bestaat over de vraag of we bij een parlementair onderzoek het rapport van de commissie-Leijnse leidend moeten laten zijn. Er zijn natuurlijk wat dingen op aangemerkt, zoals de keuze van de casussen. Tegen de heer Boxtel zeg ik dat het bij de selectie niet om de hele wereld ging maar om inkadering. Dit soort opmerkingen zijn al in de commissie gemaakt, en dat geldt ook voor de

zbo's en de invloed van Europese wet- en regelgeving. Laat het aan de commissie over om verstandig te bekijken hoe die elementen toch nog kunnen worden meegenomen.

In ieder geval is er in de Kamer grote overeenstemming. Het rapport van de commissie-Leijnse kan leidend zijn bij het onderzoek. Voor mijzelf heb ik een aantal dingen opgeschreven waarvan ik denk dat die in ieder geval moeten. Er moet een parlementaire commissie komen volgens artikel 34 van het Reglement van Orde. Ook dient de vraagstelling van de commissie-Leijnse leidend te zijn, waarbij ik nog niet weet wat "grotendeels" inhoudt. Er kan een onderzoek worden uitgezet, en wel door derden; dat is ook uitdrukkelijk de bedoeling geweest van de commissie-Leijnse. Er is een budget. Er wordt gevraagd om dat beperkt te houden. Dat zou ook best kunnen, want het is een raming. Het is dus aan ons als Kamer om daarover te beslissen. Ook zal er een rapport moeten uitkomen met de analyses en aanbevelingen. Dit bij elkaar lijken mij de elementen waarover overeenstemming bestaat.

Wat de fasering betreft, gaat het om hetgeen in een bijlage van het rapport-Leijnse is genoemd, namelijk extern onderzoek. Dat heeft twee kanten. In de eerste plaats gaat het om de parlementaire geschiedenis: hoe is de besluitvorming geweest? In de tweede plaats gaat het om de relatie tussen burger en overheid. Er was al sprake van dat dit onderzoek uitgezet zou worden.

De heer Thissen (GroenLinks):

Wellicht hoef ik geen gebruik te maken van de tweede termijn. Ik begrijp uit de woorden van collega Kuiper dat hij hiermee nadrukkelijk een handreiking biedt aan de bijdrage van de VVD-woordvoerder. Deze heeft voorgesteld om eerst te zorgen voor een gedegen onderzoek, een soort voorfase van het daadwerkelijke werk van de commissie. Dat zou betekenen dat de commissie wordt ingesteld, maar dat wij eerst een universiteit of een gerenommeerd instituut vragen om aan de hand van de aanbevelingen van het rapport-Leijnse scherp aan bronnenonderzoek te doen. Als dit substantieel voldoende oplevert in het licht van de aanbevelingen van het rapport-Leijnse gaat de tweede fase in van het daadwerkelijke onderzoek, binnen de geraamde budgetten. Ik heb zelfs liever dat er geld overblijft. Ik begrijp de bijdrage van de heer Kuiper goed als ik zeg dat hij de VVD die handreiking biedt?

De heer Kuiper (ChristenUnie):

Ja. Ik denk dat wij ons allen nu bewegen binnen de kaders van het rapport-Leijnse, ook wat de fasering betreft. Ik kan er prima mee leven, ook als het gaat om de vraag hoeveel het moet kosten. Als je onderzoeken uitzet, ben je al gauw wat kwijt. Laten we bekijken wat we in deze tijden van krapte kunnen doen. Bij een gefaseerde aanpak vindt ik het prima om halverwege een Kamerdebat te houden, maar niet als voorwaarde om door te gaan. We moeten wel een besluit nemen over het onderzoek als geheel en dit niet nog eens in stukken te knippen.

De heer Thissen (GroenLinks):

De fractie van GroenLinks kan ermee leven. Ik zie dus af van een tweede termijn. Als dit het wordt, zijn wij het daarmee eens.

De heer Van Boxtel (D66):

Net als de heer Thissen heb ik dan geen tweede termijn meer nodig. Ik heb de heer Kuiper horen zeggen dat hij